

УДК 37.09:623.1/.7

Сергій ШАФОРОСТ

старший викладач кафедри транспортних засобів
та інженерного забезпечення охорони державного кордону,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна
ORCID ID 0000-0002-9413-4485
shaforst.s@gmail.com

Сергій ГОЛОВНЯ

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри транспортних
засобів та інженерного забезпечення охорони державного кордону,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна
ORCID ID 0000-0002-8504-1199
vefil_81@ukr.net

АНАЛІЗ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТА БРОНЕТАНКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ДЕРЖАВНІЙ ПРИКОРДОННІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

У статті розкрито необхідність змін існуючої або формування нової системи підготовки особового складу у Державній прикордонній службі України у частині підготовки фахівців автомобільного та бронетанкового забезпечення серед осіб рядового та сержантського (старшинського) складу. У запропонованих змінах враховано постійне оновлення парку техніки та забезпечення новими засобами їх технічного обслуговування і ремонту. З метою підтримання постійної готовності техніки органів та підрозділів охорони

© Шафорост С., Головня С.

кордону до застосування за призначенням пропонується два варіанти. Перший – сформувати нову систему підготовки особового складу у Державній прикордонній службі України, взявши за основу настанову з підготовки персоналу у Збройних Силах України, з чітким розподілом на підготовку осіб рядового і сержантського складу на базі відомчих навчальних закладів. Другий варіант – вдосконалення наявної системи з включенням фахової підготовки за визначеною військово-обліковою спеціальністю. При цьому є необхідність у систематичному проведенні зборів з фахівцями автомобільного та бронетанкового забезпечення у міру надходження нових зразків озброєння і техніки та засобів їх ремонту і обслуговування. Проведено аналіз керівних документів, які визначають порядок підготовки персоналу у Державній прикордонній службі України. Крім того, встановлено необхідність у формуванні та впровадженні програм підготовки фахівців з технічного обслуговування і ремонту техніки залежно від завдань і обов'язків, передбачених посадою. Запропоновані зміни необхідно використовувати як при прийнятті військово-вслужбовців для проходження військової служби за контрактом, так і під час їх подальшої служби.

Ключові слова: технічне забезпечення; система технічного обслуговування і ремонту техніки; підготовка особового складу; підготовка фахівців автомобільного та бронетанкового забезпечення.

1. ВСТУП

В умовах ведення активних бойових дій органами та підрозділами Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ) існує постійна необхідність у здійсненні переміщення прикордонників, виконання заходів їх поточного забезпечення. Для виконання цих завдань активно використовується автомобільна та бронетанкова техніка, що є на озброєнні органів охорони державного кордону (далі – ООДК). Підтримання належного рівня технічного стану транспортних засобів прямо залежить від результативної та ефективної реалізації заходів технічного забезпечення та все більше набуває актуальності в умовах як морального, так і фізичного старіння значної частини парку техніки ДПСУ, а також через отримання нових зразків. Постійна готовність до бойового

застосування та відновлення пошкоджених (несправних) машин і вчасне повернення їх до строю – основні завдання, які виконуються фахівцями автомобільного та бронетанкового забезпечення на різних рівнях. Саме від їх знань, умінь і навичок залежить якість виконання завдань за призначенням підрозділами ДПСУ в умовах бойових дій, у тому числі і у разі неможливості поточного забезпечення. Тому є необхідність у підтриманні цих якостей у фахівців технічного обслуговування і ремонту (далі – ТОіР) озброєння та військової техніки (далі – ОіТ), а також у розвитку разом з вдосконаленням логістичного забезпечення ДПСУ.

Постановка проблеми. 16 серпня 2022 року пресслужба державного концерну “Укроборонпром” повідомила про створення центру з ремонту та обслуговування ОіТ закордонного виробництва [1]. Даний підрозділ має назву Міжнародний інженерний центр (скорочено – МІЦь). Планується, що фахівці центру проходитимуть навчання та сертифікацію для роботи з військовою технікою. Причиною створення цього підрозділу стало комплектування Збройних Сил України великою кількістю зразків ОіТ від країн-партнерів, у тому числі і членів блоку НАТО, і, як наслідок, потреба у здійсненні їх ремонту та технічного обслуговування з метою підтримання у готовності до використання.

Крім того, про актуальність створення в Україні спільних підприємств у галузі ВПК найближчим часом наголошував і міністр оборони України Олексій Резніков під час онлайн-конференції “Будуємо разом”. [2] Він зазначив, що для забезпечення потреб близько мільйона осіб оборони (до яких відносяться і військовослужбовці ДПСУ) потрібні серйозні промислові потужності та інвестиції, а Україна зацікавлена у будівництві баз для ремонту новітнього озброєння.

Станом на сьогодні на обліку ДПСУ щодо автомобільного та бронетанкового забезпечення (далі – АБТЗ) перебуває більше ста різних марок, моделей та модифікацій машин. Парк техніки продовжує активно оновлюватись сучасними транспортними засобами, ремонтні підрозділи не отримують достатньої кількості інструментів та приладдя для їх ТОіР, а персонал не проходить необхідного навчання порядку робіт з цими транспортними засобами. Використання сил та засобів ремонту інших силових відомств або залучення місцевої інф-

раструктури можливе, але тільки після проведення договірної роботи, що призведе до затягування процесу відновлення техніки.

Після оголошення мобілізації штати ремонтних підрозділів ООДК поповнилися цивільними фахівцями, що були призвані. Це покращило загальний стан системи ТОіР техніки ДПСУ, але слід також врахувати той факт, що це лише на період мобілізації. Після її завершення, з різних суб'єктивних причин, вказані фахівці звільняються з військової служби і питання якісного здійснення ТОіР техніки силами ремонтних підрозділів ООДК ДПСУ знову набуде значної актуальності.

Так, у ДПСУ існує необхідність у формуванні системи підготовки своїх фахівців-ремонтників для комплектування ремонтних підрозділів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фахівці-ремонтники є невід'ємною складовою системи ТОіР технічних засобів, яка, у свою чергу, відноситься до поняття логістики [3]. Напрями вдосконалення підготовки фахівців з логістики попередньо вивчалися як представниками Збройних Сил України (далі – ЗСУ), Національної гвардії України, так і ДПСУ. Була обґрунтована актуальність проблем підготовки спеціалістів з логістики для ЗСУ [4], формувалися пріоритети підготовки фахівців [5] та проведений аналіз підготовки фахівців військових формувань і правоохоронних органів з питань логістичного забезпечення [6].

Пріоритетом попередніх досліджень була підготовка фахівців за напрямом логістичного забезпечення у вищих навчальних закладах. При цьому необхідність формування або вдосконалення чинної системи підготовки військових фахівців з числа рядового та сержантського (старшинського) складу, з врахуванням вимог сьогодення, не знайшли глибокого дослідження та обґрунтування.

Метою статті є здійснити аналіз чинної системи підготовки особового складу в ДПСУ та визначити шляхи для її вдосконалення в частині навчання фахівців ТОіР з числа рядового та сержантського (старшинського) складу.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Відповідно до вимог статутів ЗСУ, Положення про орган охорони державного кордону (далі – ООДК) ДПСУ, Інструкції з АБТЗ в ДПСУ

обов'язки стосовно організації та здійснення експлуатації техніки в органах та підрозділах ДПСУ покладені безпосередньо на посадових осіб (начальника ООДК, заступника начальника органу з озброєння і техніки, начальника автомобільної та бронетанкової служби) та командирів підрозділів. Слід врахувати фактор багатомарочності автомобільної та бронетанкової техніки, які перебувають на обліку ООДК ДПСУ. Навіть за спорідненості платформ, на яких транспортні засоби виконані, є значна кількість особливостей експлуатації, які, зазвичай, не враховуються. Результатом цього стають порушення, що призводять до передчасного виходу з ладу техніки, які потім потребують тривалого та дороговартісного ремонту, що впливає на якість організації та здійснення оперативно-службової або господарської діяльності підрозділу.

Відповідальність за всі ці процеси лежить на вищевказаних посадових особах.

Як можна покращити ситуацію з використанням техніки в органах і підрозділах ДПСУ? У будь-якій системі “людина-машина-середовище” ключовим фактором залишається саме людина. Тому слід зосередити увагу на підготовці фахівців з напряму технічного забезпечення.

Підготовка офіцерів у ДПСУ здійснюється у Національній академії ДПСУ ім. Б. Хмельницького (далі – НАДПСУ). Особливості експлуатації техніки в органах та підрозділах охорони кордону розкриваються під час підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем освіти за освітньо-професійною програмою (далі – ОПП) “Організація діяльності інженерно-технічних підрозділів ДПСУ” спеціальності “Безпека державного кордону” та на інших спеціальностях у рамках навчальних дисциплін з обов'язкових та вибіркового освітніх компонент (далі – ООК та ВОК відповідно) (табл. 1).

Що ж стосується підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем освіти з осіб офіцерського складу ДПСУ, то особливості технічного забезпечення розкриваються в рамках дисципліни ВОК “Організація інженерного та технічного забезпечення” за ОПП “Безпека державного кордону” та ВОК “Матеріально-технічне та інженерне забезпечення охорони кордону” – за ОПП “Правоохоронна діяльність”.

Таблиця 1

Навчальні дисципліни, у рамках яких вивчаються особливості експлуатації техніки в органах та підрозділах охорони кордону

Навчальні дисципліни	ОПП						
	Безпека державного кордону		Право	Правоохорона діяльність	Філологія	Психологія	Телекомунікації та радіотехніка
	Без спеціалізації	Організація діяльності кінологічних підрозділів ДПСУ					
Автомобільна підготовка	ООК	ООК	ВОК	ВОК	ВОК	ВОК	ВОК
Організація експлуатації машин у прикордонному підрозділі	ВОК		ВОК	ВОК	ВОК	ВОК	ВОК
Будова машин прикордонного підрозділу	ВОК		ВОК	ВОК	ВОК	ВОК	
Технічна експлуатація та водіння БТТ	ВОК			ВОК	ВОК	ВОК	ВОК
Водіння бойових машин			ВОК				

Як свідчить досвід знань, отриманих в рамках цих дисциплін, не достатньо для здійснення технічного забезпечення на офіцерських посадах у повному обсязі. Не слід забувати про багатомарочність парку техніки ДПСУ, що призводить до значних прогалин в уміннях і навичках організації та здійснення експлуатації транспортних засобів. У цьому випадку джерелом інформації для посадових осіб стає самостійне вивчення питання шляхом ознайомленням з керівними документами, технічною документацією заводів-виробників тощо. Швидкість, з якою офіцер здобуде необхідні знання, також залежить

від підготовленості військовослужбовців рядового та сержантського (старшинського) складу у сфері технічного забезпечення (водіїв, ремонтників) на місцях.

Якісні знання, уміння і навички експлуатації техніки персоналу, який має відношення до організації та здійснення процесу її використання, сприятимуть збільшенню терміну перебування транспортних засобів у стані готовності до використання за призначенням.

Проте експлуатація техніки не можлива без її відмов. При цьому їх імовірність залежить не лише від використання, а й від обставин під час проектування, виробництва тощо. Тому будь-який транспортний засіб буде потребувати проведення робіт обслуговування, поточного або планового ремонту. У такому разі тривалість робіт буде залежати від навченості фахівців технічного забезпечення.

Так, якісне технічне забезпечення в частині прогнозування можливих витрат і втрат, підтримання у постійній готовності підрозділів, своєчасне відновлення боєздатності техніки і військово-технічного майна передусім залежить від підготовленості військовослужбовців рядового та сержантського (старшинського) складу.

Якщо проаналізувати систему підготовки фахівців технічного забезпечення у структурі ЗСУ, то слід відмітити, що вона організовується в таких закладах:

169-й навчальний центр імені князя Ярослава Мудрого (507-й окремих навчальний ремонтно-відновлювальний батальйон, 718-й окремих навчальний автомобільний батальйон) – фахова підготовка військовослужбовців рядового, сержантського (старшинського) складу;

Військовий коледж сержантського складу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного – підготовка військових фахівців освітньо-професійного ступеня “фаховий молодший бакалавр” за спеціалізацією “Експлуатація та ремонт бронетанкової техніки та озброєння”.

Основними завданнями цих підрозділів є [7]:

підготовка за окремими вузькопрофільними спеціальностями, які потребують значного фінансового ресурсу та підвищеної кваліфікації інструкторсько-викладацького складу;

проведення підвищення кваліфікації;
сертифікація військовослужбовців за кваліфікаційними рівнями;
акумулювання досвіду застосування за напрямом підготовки та його розповсюдження у військах (силах);

організація методичної роботи в інтересах військ (сил), розроблення методичних посібників та довідників за напрямками підготовки.

У структурі ЗСУ сформована система підготовки фахівців з технічного забезпечення на усіх рівнях, від рядового до офіцерського складу. Це дозволяє здійснювати подальший відбір серед наявного персоналу та розподіл у спеціалізовані підрозділи, які займаються експлуатацією та ремонтом специфічної техніки.

Серед таких підрозділів слід відмітити 5-й об'єднаний центр електрогазового та автотехнічного забезпечення, на базі якого у 2016 році, за рішенням Командування Центрального автомобільного управління Озброєння Командування Сил Логістики ЗСУ було створено ремонтний комплекс, а у 2017 – база ремонту та евакуації автомобільної техніки [8]. Основна особливість цього підрозділу – це єдиний в Україні центр у структурі Сил оборони, що здійснює ТОiP автомобілів НММWV, отриманих в рамках матеріально-технічної допомоги від США. Фахівці підрозділу постійно здійснюють аналіз поломок, що виникають у ході експлуатації техніки, узагальнюють інформацію за особливостями НММWV. Крім того, для їх навчання регулярно залучаються інструкторів зі США. Усе це дозволяє проводити на базі центру інструкторсько-методичні заняття з експлуаторами автомобілів типу НММWV, в яких беруть участь начальники автомобільних служб, механіки та водії військових частин ЗСУ [9]. Результат – підвищення культури використання автомобільної техніки на базі НММWV і перехід багатьох підрозділів на ці машини як основні.

Під час підготовки техніки до параду з нагоди 30-ї річниці Незалежності України послугами цього підрозділу (на неофіційному рівні) користувалися і представники ДПСУ при обслуговуванні НММWV M1116, які є на обліку в ООДК, оскільки досвіду і знань експлуатантів у ДПСУ було недостатньо для проведення того переліку робіт, у якому виникла необхідність.

Тепер розглянемо, як організовано підготовку особового складу в ДПСУ. На 2022 рік система підготовки особового складу в ДПСУ затверджена наказом “Про підготовку особового складу Державної прикордонної служби України у 2022 році та перспективи на 2023–2024 роки” [10]. Зосередимо увагу на підготовці персоналу ДПСУ як елементу АБТЗ діяльності ООДК.

Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації персоналу ДПСУ з АБТЗ здійснюється на базі НАДПСУ та Головного центру підготовки особового складу ДПСУ імені генерал-майора Ігоря Момота (далі – ГЦПОС).

Обов’язки з підготовки фахівців АБТЗ (ремонтників, водіїв) покладені на заступника начальника органу з озброєння і техніки, начальника автомобільної та бронетанкової служби. Під час надходження на озброєння ООДК нового зразка техніки, його спочатку вивчають вищевказані посадові особи, а потім організовують підготовку з особовим складом.

З водіями ситуація зрозуміла, їх підготовка для ДПСУ здійснюється в навчальних організаціях Товариства сприяння обороні України, навчальних закладах професійно-технічної освіти та інших структурах, які мають право здійснювати навчання відповідно до чинного законодавства. Серед них і НАДПСУ та ГЦПОС. Після призначення на посаду водія посадова особа проходить стажування з практичного водіння на транспортному засобі, що за нею закріплений, за відповідною програмою згідно із Збірником програм з підготовки водіїв, механіків-водіїв та трактористів-машиністів у ДПСУ [11].

Для підготовки водіїв до роботи на новій техніці, підвищення кваліфікації, підготовки водіїв БТР (БРДМ, БА) також розроблено окремі програми.

Що ж стосується підготовки фахівців-ремонтників у ДПСУ, то окремої програми з цього напрямку на сьогодні, немає.

У відповідності до вимог Статутів ЗСУ добором кандидатів для прийняття на військову службу за контрактом на посадах рядового та сержантського (старшинського) складу зобов’язаний займатися командир підрозділу (командир роти). Вже на цьому етапі почина-

ють виникати труднощі. Є чіткі вимоги до кандидата на військову службу навіть без врахування запасу знань, умінь і навичок з ТОiP техніки. Мінімальна заробітна плата для фахівця-ремонтника в цивільних організаціях вища [12], ніж грошове забезпечення військовослужбовця ДПСУ на посадах, пов'язаних з ТОiP техніки. Найбільш імовірним, враховуючи практичний досвід, стає підбір кандидатів для прийняття на військову службу за контрактом з числа військовослужбовців строкової служби або випускників закладів професійно-технічної освіти. При цьому є необхідність у здійсненні підготовки вказаних військовослужбовців для виконання службових обов'язків за спеціальністю.

Набуття персоналом знань, умінь та навичок для виконання службових обов'язків за спеціальністю здійснюється в рамках спеціальної підготовки. Згідно з вимогами наказу на неї відводиться не менше 2 годин на місяць [10]. Тематику спеціальної підготовки розробляють відділи (відділення) і служби управліннь органів за напрямками діяльності з врахуванням особливостей оперативної обстановки в регіоні та покладених завдань. На начальників цих структурних підрозділів і покладена відповідальність за організацію та проведення заходів.

Наказом [10] визначено, що заняття зі спеціальної підготовки з фахівцями підрозділів забезпечення проводити під час обслуговування техніки, а також під час зборів за фахом. У переліку навчально-методичних зборів у 2022 році не заплановано жодного заходу з фахівцями з ТОiP техніки. Також відсутні заплановані заходи з ремонтниками і в графіках підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації особового складу.

Залишається варіант залучення до поточної підготовки персоналу мультиплікаторів за відповідними напрямками підготовки. Але курсів мультиплікації в ДПСУ щодо ТОiP техніки на 2022 рік також не заплановано. Тому навіть за якісної організації системи мультиплікації в окремих ООДК виключається можливість обміну досвідом і, як наслідок, вдосконалення чинної системи підготовки особового складу в рамках ДПСУ.

Так, організація і здійснення спеціальної підготовки з фахівцями ТОiP техніки повністю зосереджується на заступникові начальника

органу з озброєння і техніки та начальникові автомобільної та бронетанкової служби. Стосовно її якості також виникають сумніви через такі фактори:

- 1) багатомарочність парку техніки ДПСУ;
- 2) відсутність або обмеженість технічної документації на техніці;
- 3) недостатня укомплектованість або відсутність засобів ТОіР;
- 4) недостатня підготовленість керівників структурних підрозділів (начальників відділень, груп, тощо) та інших посадових осіб, яких можна залучити як мультиплікаторів.

Слід також пам'ятати, що посадові обов'язки заступника начальника органу з озброєння і техніки та начальника автомобільної та бронетанкової служби не закінчуються лише на навчанні підрозділів відповідно до своєї спеціальності. Через це не слід виключати імовірність формального підходу до організації та здійснення підготовки особового складу.

У результаті встановлено, що в частині підготовки фахівців ТОіР є необхідність у формуванні нової системи підготовки особового складу або вдосконаленні чинної.

У формуванні нової системи підготовки особового складу ДПСУ за зразок можна використати настанову з підготовки персоналу у ЗСУ (рис. 1).

Підготовку (перепідготовку, підвищення кваліфікації) рядового складу проводити на базі ГЦПОС. Процеси організовувати та здійснювати для оволодіння військовослужбовцями початковими знаннями, уміннями і навичками у військовій діяльності та з обов'язковим розподілом за окремими вузькопрофільними спеціальностями відповідно до обійманої посади. Змінний склад комплектувати наступними категоріями:

- військовослужбовцями військової служби за контрактом;
- кандидатами для проходження військової служби за контрактом;
- військовослужбовцями строкової військової служби.

Перепідготовку, підвищення кваліфікації рядового складу проводити з персоналом:

- при зміні військово-облікової спеціальності (далі – ВОС);

перед прийняттям на озброєння нових зразків ОІТ (з метою їх вивчення);

у разі централізованого отримання ООДК нових засобів ТОiР техніки тощо.

ПІДГОТОВКА РЯДОВОГО СКЛАДУ
(на базі ГЦПОС)

- Підготовка (перепідготовка, підвищення кваліфікації) рядового складу для оволодіння військовослужбовцями знаннями, уміннями і навичками у військовій діяльності та за окремими вузькопрофільними спеціальностями, відповідно до обійманої посади. Змінний склад комплектується:
 - військовослужбовцями військової служби за контрактом;
 - кандидатами для проходження військової служби за контрактом;
 - військовослужбовцями строкової військової служби

ПІДГОТОВКА СЕРЖАНТСЬКОГО
(СТАРШИНСЬКОГО) СКЛАДУ
(на базі ГЦПОС або НАДПСУ)

- Підготовка (перепідготовка, підвищення кваліфікації) військовослужбовців для призначення на посади сержантського і старшинського складу включає проходження курсів лідерства та фахової підготовки за визначеною ВОС. Змінний склад комплектується:
 - військовослужбовцями військової служби за контрактом;
 - кандидатами для проходження військової служби за контрактом (що мають військове звання молодший сержант і вище)

Рис. 1. Приклад формування нової системи підготовки особового складу в ДПСУ

Підготовку (перепідготовку, підвищення кваліфікації) сержантського (старшинського) складу проводити на базі ГЦПОС або НАДПСУ. Цими процесами передбачається проходження курсів лідерства та фахової підготовки за визначеною ВОС. Змінний склад комплектувати такими категоріями:

військовослужбовцями військової служби за контрактом;
кандидатами для проходження військової служби за контрактом
(що мають військове звання молодший сержант і вище).

Перепідготовку, підвищення кваліфікації рядового складу проводити з персоналом:

перед призначенням персоналу на посади сержантського і старшинського складу;

при зміні ВОС;

перед прийняттям на озброєння нових зразків ОІТ, засобів ТОіР (з метою їх вивчення та засвоєння порядку дій підлеглого персоналу під час експлуатації).

У випадку вдосконалення чинної системи підготовки особового складу ДПСУ слід звернути увагу на включення заходів із здобуття знань, умінь і навичок вузькопрофільними фахівцями до усіх видів підготовки. Необхідно забезпечити систематизацію проведення зборів з цією категорією персоналу, а також з їх керівниками за напрямами діяльності з метою формування єдиного підходу в організації навчання та постійному обміну досвідом з питань, пов'язаних з їх службовою діяльністю (рис. 2). Спланувати обов'язкове проведення курсів підвищення кваліфікації перед прийняттям на озброєння нових зразків ОІТ, засобів ТОіР з метою швидшого їх освоєння експлуатантами в ПОДК.

Крім того, необхідно активізувати систему мультиплікації з організацією курсів із ТОіР техніки, залучаючи вузькопрофільних фахівців, що поповнили ряди ремонтних підрозділів ООДК в період дії мобілізації. Це дозволить підготувати мультиплікаторів за відповідними напрямками підготовки та залучати їх до роботи з персоналом у майбутньому.

Елементом, обов'язковим для виконання у випадку як формування нової системи підготовки особового складу, так і вдосконалення чинної, є створення та впровадження програм підготовки фахівців з ТОіР техніки ДПСУ залежно від завдань і обов'язків, передбачених посадою.

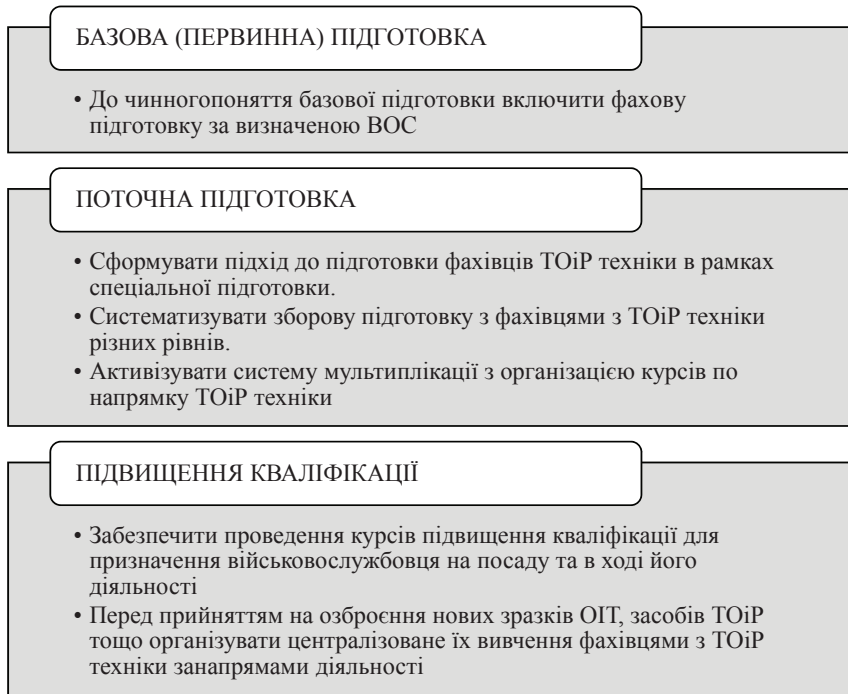

Рис. 2. Приклад вдосконалення чинної системи підготовки особового складу

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті проведено аналіз здійснення навчання фахівців ТОіР у ДПСУ та запропоновані зміни до сучасної системи підготовки особового складу, які дозволяють прогнозувати можливість покращення стану навченості персоналу і його готовності до виконання завдань за призначенням. Наслідком цього стане покращення технічного забезпечення органів та підрозділів охорони кордону. В основі використано невідповідність чинних керівних документів з організації підготовки персоналу, якими не передбачені програми підготовки фахівців ТОіР та які не враховують навченість заступників начальників органу з озброєння і техніки, начальників служб інженерного та технічного

забезпечення, керівників ремонтних підрозділів, постійне оновлення парку техніки органів ДПСУ та їх багатомарочність.

Напрями подальших розвідок вбачаються в розробленні програм підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації) фахівців ТОiP ОiТ у ДПСУ, дослідженні можливостей існування запропонованих змін у системі підготовки особового складу ДПСУ, їх порівняння, перевірки ефективності за рахунок контролю та аналізу фактичного стану навченості персоналу під час виконання завдань.

Список використаних джерел

1. Укроборонпром створив Центр з техобслуговування та ремонту іноземного озброєння й військової техніки. *Новини УкрОборонПром* : URL: <https://ukroboronprom.com.ua/news/ukroboronprom-stvoriv-centr-z-texobslugovuvannya-ta-remontu-inozemnogo-ozbrojennya-i-viiskovoyi-texniki> (дата звернення: 17.08.2022).

2. Україна потребує спільних підприємств та інвестицій у сфері ВПК - Резніков. *Укрінформ* : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3524896-ukraina-potrebue-spilnih-pidприємств-ta-investicij-u-sferi-vpk-reznikov.html> (дата звернення: 18.08.2022).

3. AAP-06 Edition 2021. NATO GLOSSARY OF TERMS AND DEFINITIONS. Вид. NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION, NATO STANDARDIZATION OFFICE (NSO), 2021. (Інформація та документація).

4. Воробйов О., Власов І., Шинкаренко Ю. Напрямки підготовки фахівців з логістики Збройних сил України та сучасні технології управління логістичним забезпеченням. *Військова освіта. Збірник наукових праць Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. 2018. № 1(37). С. 66–72. URL: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2018-1/66-72>

5. Черкашина М. В. До питання вибору пріоритетів підготовки фахівців. Актуальні питання розвитку та удосконалення логістичного забезпечення в Національній гвардії України : науково-практична конф. Національної академії Національної гвардії України. Харків : НА НГУ, 2019. С. 65–67.

6. Саган В. Аналіз підготовки фахівців військових формувань і правоохоронних органів з питань логістичного забезпечення. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*. 2021. № 26(3). С. 127–148. URL: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v26i3.884>

7. ВКП 7-00(01).01 Настанова з підготовки персоналу у Збройних силах України. Вид. Головне управління доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних сил України, 2020. (Інформація та документація).

8. Єдиний в Україні центр з ремонту “хаммерів” працює в Житомирі. *АрміяINFORM – інформаційне агентство Міністерства оборони України* : веб-сайт. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/10/25/yedynyj-v-ukrayini-czentr-z-remontu-hammeriv-praczuuye-v-zhytomyri/> (дата звернення: 30.06.2021).

9. ЗСУ переймали досвід США з обслуговування HMMWV. *Портал MIL.IN.UA* : веб-сайт. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/zsu-perejmaly-dosvid-ssha-z-obslugovuvannya-hmmwv/> (дата звернення: 30.06.2021).

10. Про підготовку особового складу Державної прикордонної служби України у 2022 році та перспективи на 2023-2024 роки : наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 22 грудня 2021 р. № 694.

11. Про направлення Збірника програм і Методичних рекомендацій : Лист Адміністрації Державної прикордонної служби України від 29 грудня 2015 р. № 0.712-15128.

12. Вакансії “Ремонт авто у Хмельницькому”. *Портал WORK.UA* : URL: <https://www.work.ua/jobs-ремонт+авто/> (дата звернення: 29.09.2022).

Shaforost S., Holovnya S. ANALYSIS OF TRAINING SYSTEM OF AUTOMOBILE AND ARMORED VEHICLE SUPPORT SPECIALISTS IN THE STATE BORDER GUARD SERVICE OF UKRAINE

The article presents the necessity of changes in the existing or formation of a new system of personnel training in the State Border Guard Service of Ukraine in terms of training the specialists in automotive and armored support among privates and sergeants. The proposed changes take into account the constant renewal of the fleet vehicles and the provision of new means of their maintenance and repair. In order to maintain the constant readiness of the equipment of the border guard bodies and units for the intended use, two options are proposed. The first one is to form a new system of personnel training in the State Border Guard Service of Ukraine, based on the guidelines for personnel training in the Armed Forces of Ukraine, with a clear division into training of privates and sergeants on the basis of departmental educational institutions. The second option is to improve the existing system with the inclusion of professional training in a certain military specialty. At the same time, it's crucial to hold meetings with specialists of automotive and armored support on

system basis due to new models of weapons and equipment and means of their repair and maintenance has been obtained. During the work, an analysis of the guiding documents that determine the procedure for training personnel in the State Border Guard Service of Ukraine was carried out. It was found that the formation and implementation of personnel training programs for maintenance and repair of equipment should depend on the tasks and responsibilities of the certain military position. The proposed changes should be used both when accepting servicemen for military service under the contract and during their further service.

Key words: technical support; system of maintenance and repair of equipment; personnel training; training of specialists in automotive and armored support.

References

1. *Ukroboronprom stvoriv Tsentr z tekhnobsluhovuvannya ta remontu inozemnoho ozbroiennia y viiskovoi tekhniki* [Ukroboronprom created the Center for maintenance and repair of foreign weapons and military equipment]. News of *UkrOboronProm*. Retrieved from: <https://ukroboronprom.com.ua/news/ukroboronprom-stvoriv-centr-z-texobslugovuvannya-ta-rentomu-inozemnego-ozbrojenya-i-viiskovoyi-texniki> (accessed 17 August 2022). [in Ukrainian]
2. *Ukraina potrebuie spilnykh pidpriemstv ta investytsii u sferi VPK – Reznikov* [Ukraine needs joint ventures and investments in the military industry – Reznikov]. *Ukrinform*. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3524896-ukraina-potrebue-spilnih-pidpriemstv-ta-investicij-u-sferi-vpk-reznikov.html> (accessed 18 August 2022). [in Ukrainian]
3. AAP-06 Edition 2021. NATO GLOSSARY OF TERMS AND DEFINITIONS. (2021) : NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION, NATO STANDARDIZATION OFFICE (NSO). [in English]
4. Vorobiov O., Vlasov I., Shynkarenko Y. (2018). *Napriamky pidhotovky fakhivtsiv z lohistyky Zbroinykh syl Ukrainy ta suchasni tekhnologii upravlinnia lohistrychnym zabezpechenniam* [Areas of training of logistics specialists of the Armed Forces of Ukraine and modern technologies of logistics management]. *Viiskova osvita. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho*. vol. 1, no. 37. Pp. 66–72. [in Ukrainian]
5. Cherkashyna M. V. (2019). *Do pytannia vyboru priorytetiv pidhotovky fakhivtsiv* [Regarding the issue of choosing priorities for the training of specialists].

Proceedings of the *Actual issues of development and improvement of logistic support in the National Guard of Ukraine : coll. thesis add. All-Ukrainian scientific-practical conference of National Academy of the National Guard of Ukraine.* (Ukraine, Kharkiv, 2019) Kharkiv : NANGU. Pp. 65–67. [in Ukrainian]

6. Sahan V. (2021). *Analiz pidhotovky fakhivtsiv viiskovykh formuvan i pravookhoronnykh orhaniv z pytan lohistychnoho zabezpechennia* [Analysis of the training of specialists of military formations and law enforcement agencies in matters of logistical support]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Serii: pedahohichni nauky.* vol. 3, no. 26. Pp. 127–148. [in Ukrainian]

7. VKP 7-00(01).01. *Nastanova z pidhotovky personalu u Zbroinykh sylakh Ukrainy.* [VKP 7-00(01).01. Guidelines for personnel training in the Armed Forces of Ukraine]. (2020). Kyiv : Holovne upravlinnia doktryn ta pidhotovky Heneralnoho shtabu Zbroinykh syl Ukrainy. [in Ukrainian]

8. *Yedynyiv Ukraini sentrz remontu "khammeriv" pratsiuiev Zhytomyri* [The only Hummer repair center in Ukraine operates in Zhytomyr]. ArmyINFORM. Retrieved from: <https://armyinform.com.ua/2020/10/25/yedyniy-v-ukrayini-czentr-z-remontu-hammeriv-praczyuye-v-zhytomyri/> (accessed 30 June 2021). [in Ukrainian]

9. *ZSU pereimaly dosvid SSHa z obsluhovuvannia HMMWV* [The Armed Forces adopted the experience of the United States in the maintenance of HMMWV]. MIL.IN.UA. Retrieved from: <https://mil.in.ua/uk/news/zsu-perejmaly-dosvid-ssha-z-obslugovuvannya-hmmwv/> (accessed 30 June 2021). [in Ukrainian]

10. *Nakaz Administraciyi Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy "Pro pidgotovku osobovogo skladu Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy u 2022 roci ta perspektyvy na 2023-2024 roky": vid 22 gr. 2021 r. № 694* [The decree by Administration of the State Border Guard Service of Ukraine "About the training of personnel of the State Border Guard Service of Ukraine in 2022 and prospects for 2023-2024" activity no. 694. (2021, December 22)]. [in Ukrainian]

11. *Pro napravlennya Zbirnyka program i Metodychnyh rekomendacij: Lyst Administraciyi Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy vid 29 gr. 2015 r. No. 0.712-15128.* [The letter by Administration of the State Border Guard Service of Ukraine "About sending the Collection of programs and methodological recommendations" activity no. 0.712-15128. (2015, December 29)]. [in Ukrainian]

12. *Vakansii "Remont avto u Khmelnytskomu"* [Vacancies "Auto repair in Khmelnytskyi"]. WORK.UA. Retrieved from: <https://www.work.ua/jobs-ремонт+авто/> (accessed 29 September 2022). [in Ukrainian]